

КАРАР
Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль район
Балтач авыл жирлеге Советы

Балтач авылы

№ 134

«17» май 2019 ел

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Балтач авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының законнар һәм муниципаль норматив хокукий актларына үзгәрешләр керту турында мониторинг үткәру Нигезләмәсе турында

Жирле үзидарә органнары эшчәнлеген камилләштерү максатларында Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Балтач авыл жирлеге жирле үзидарә органнары тарафыннан кабул ителгән (чыгарылган) законга һәм муниципаль норматив хокукий актларга үзгәрешләр мониторингы үткәру буенча Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Балтач авыл жирлеге жирле үзидарә органнары эшен камилләштерү максатларында, Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы «Балтач авыл жирлеге» муниципаль берәмлек Уставына таянып,

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Балтач авыл жирлеге Советы
карап чыгарды:

1. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы жирле үзидарә органнарының законга һәм муниципаль норматив хокукий актларга үзгәрешләр керту мониторингын үткәру турындагы Нигезләмәне 1нче күшымта нигезендә расларга.

2. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Балтач авыл жирлеге жирле үзидарә органнарына тәкъдим итәргә:

үз нормалар эшләү эшчәнлегендә әлеге каарның 1 пункты белән расланган Нигезләмәгә таянып эш итәргә;

курсәтелгән Нигезләмәнең үтәлеше өчен җаваплы затларны билгеләргә;

3. Әлеге каарны «Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат рәсми порталында» түбәндәге адрес буенча урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Азнакай муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет » мәгълүмат-коммуникация чөлтәрендә түбәндәге адрес буенча: <http://aznakayevo.tatar.ru>.урнаштырырга.

4. Әлеге каарның үтәлешен контролльдә тотуны законлылык, хокук тәртибе, депутат этикасы һәм жирле үзидарә мәсьәләләре буенча дайми комиссиягә йөкләргә.

Рәис

Л.Л.Хәбипов

**Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Балтач авыл жирлеге
жирле үзидарә органнары законнарга һәм муниципаль норматив хокукий
актларына
үзгәрешләр керту мониторингы турында
Нигезләмә**

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Жирле үзидарә органнарының законнарга һәм муниципаль норматив хокукий актларына үзгәрешләр керту мониторингы Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Балтач авыл жирлеге (алга таба – мониторинг, муниципаль актлар, жирле үзидарә органнары) үз вәкаләтләре чикләрендә жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган системалы, комплекслы һәм план эшчәнлеген, мәгълүмат кабул итүне (басмасын) тәэммин итү, муниципаль актларны үзгәртү һәм үз көчен югалткан дип тану (гамәлдән чыгару) өчен жылоны, гомумиләштерү, анализлауны һәм бәяләү эшчәнлеген күздә tota.

2. Мониторинг жирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә.

3. Жирле үзидарә органнары мониторинг үткәргәндә Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының юридик бүлеге һәм Татарстан Республикасы «Азнакай муниципаль районы» муниципаль берәмлекенең башка жирле үзидарә органнары белән хезмәттәшлек итәләр.

4. Жирле үзидарә органнарында мониторинг үткәру өчен жаваплы затлар билгеләнә.

5. Мониторинг үткәрунен максатлары булып торалар:

федераль һәм республика законнарына туры китерү максатларында муниципаль актларны кабул итү, үзгәртү һәм аларның үз көчләрен югалтуын тану ихтияҗларын ачыклау;

муниципаль актларда коллизияләрне, каршылыкларны, пробелларны бетерү, хокукий жайга салуда кабатлау;

жирле үзидарә органнарының норматив хокукий базасын системалаштыруны тәэммин итү;

муниципаль актларда коррупциячел факторларны ачыклау;

муниципаль актларның яисә аларның аерым нигезләмәләренең (нормаларның) гамәлдә файдаланмаган (актуальлеген югалткан) яисә алмаштырылмаган нигезләмәләрен ачыклау);

хокук куллану нәтижәлелеген арттыру; муниципаль актларны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген киметүче факторларны ачыклау;

муниципаль актларның үтәлешенә жирле үзидарә органнарының тиешле бүлекчәләре тарафыннан контрольне гамәлгә ашыруга буышлык күрсәтү;

нормалар чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү.

6. Мониторинг түбәндәгеләрне жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм үзгәрешләрне бәяләүне үз эченә ала:

федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Россия Федерациясенең башка закон актлары;

Россия Федерациясе Президенты указлары, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актлары, федераль дәрәҗәдәге башка законга кагылышлы норматив хокукый актлар;

Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлар;

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы «Балтач авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, муниципаль актлар.

7. Мониторинг үткәрунен нигезләре булып торалар:

федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр керту;

хокукый җайга салу өлкәсендә муниципаль актларны куллануны анализлау;

прокуратура органнары мәгълүматы;

муниципаль актларны камилләштерү яки кимчелекләре турында массакүләм мәгълүмат чаралары мәгълүматы;

гражданнарының, юридик затларның, шул исәптән ижтимагый, фәнни, хокук саклау һәм башка оешмаларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимиите органнарының, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары депутатларының муниципаль актларның камил булмавы турында мөрәжәгатьләре, шул исәптән үзченә алган мөрәжәгатьләр:

Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары Регистрына кертелгән муниципаль актларга карата үткәрелгән Хокукый экспертиза бәяләмәсе;

билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле затлар тарафыннан әзерләнгән муниципаль актларга коррупциягә каршы экспертиза бәяләмәләре;

жирле үзидарә органнары үткәрә торган конференцияләрнен, семинарларның, гавами тыңлаулар, ижтимагый фикер алышуларның һәм башка чараларның йомгаклау документлары.

II. Мониторинг үткәру тәртибе

8. Жирле үзидарә органнары әлеге Нигезләмәнең 4 пунктында күрсәтелгән жаваплы затлар белән үзара бәйләнештә аларның компетенциясе мәсьәләләре буенча мониторинг үткәрәләр.

Мониторинг үткәру максатларында эшче төркемнәр төзелергә, киңәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә, кирәклे мәгълүмат соратып алырга, Татарстан Республикасының башка муниципаль берәмлекләре, Россия Федерациясе субъектлары тәҗрибәсе өйрәнелергә, башка эш формалары кулланылырга мөмкин.

9. Мониторинг анализ аша башкарыла:

әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән актлар;

федераль, республика һәм муниципаль дәрәҗәдәге норматив хокукый актларны дәгъвалиау эшләре буенча суд актлары (суд практикасы);

прокурор актлары.

10. Мониторингны гамәлгә ашыру, жирле үзидарә органнарының норматив базасын анализлау, шулай ук мониторинг йомгаклары буенча үткәрелгән нормалар иҗат итү эше нәтижәләрен фиксацияләү максатларында муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнарында муниципаль норматив хокукый актлар реестрларын оештыру һәм алып бару тәртибе турында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле

органы каары нигезендә башкарыла торган муниципаль норматив хокукий актлар реестрлары файдаланыла.

11. Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимизацияләү өчен мәгълүмат системаларының автоматлаштырылган сервислары кулланыла (контрактлар, аларның операторлары белән килешүләр төзүгә бәйле күрсәтелгән мөмкинлекләр булганда):

мәгълүмати системаларда закон һәм башка норматив хокукий актларга контрольга куелган үзгәрешләр турында мәгълүмат керү;

мәгълүмат системаларында хокукий жайга салуның тиешле өлкәләре буенча яңалыклар тасмалары мәгълүматы керү;

«Кодекс» мәгълүмат компаниясенең «региональ законнар аналитигы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасы муниципаль актларның законнарга туры килмәве турында мәгълүмат керү.

12. Муниципаль хокукий актларны кабул итүне (бастырып чыгаруны) тәэммин итү, әлеге Нигезләмәнең 9 пунктында күрсәтелгән анализ белән бергә үз көчләрен югалтуын (гамәлдән чыгаруны) тану өчен мониторинг гамәлгә ашырганда тубәндәге критерийлар буенча муниципаль актларны куллану практикасы турында мәгълүмат гомумиләштерелә һәм бәяләнә:

кеше һәм гражданның гарантияләнгән хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәү;

муниципаль актларны кабул итү (бастырып чыгару) зарурлығы билгеләнгән зур юридик көчкә ия норматив хокукий актлар булу;

муниципаль акт чыгарганда жирле үзидарә органы компетенциясенең чикләрен үтәү;

муниципаль актта коррупциячел факторлар булу;

ижтимагый мөнәсәбәтләрне хокукий жайга салуда тулышык;

коллизия хокук нормалары;

юридик-техник характердагы хаталар булу;

аны кулланганда муниципаль акт нигезләмәләренең мәгънәсен бозу;

муниципаль хокукий актны кулланганда хокуксыз яисә нигезсез каарлар, гамәлләр (гамәл кылмау);

норматив хокукий актларны куллану тәжрибәсе булу;

норматив хокукий актларны куллануның бертәрле практикасының булмавы;

муниципаль актны аңлату мәсьәләләре буенча гаризалар булу (саны) һәм эчтәлеге;

муниципаль акт белән жайга салынган мөнәсәбәтләргә бәйле рәвештә мөрәҗәгать итүчеләрнең таләпләрен канәгатьләндерү (канәгатьләндерүдән баш тарту), үз көченә кергән суд актлары һәм аларны кабул итү нигезләре булу (саны).

13. Муниципаль актларга, жирле үзидарә органнары тарафыннан үзгәрешләр кертүгә кiterә торган федераль һәм республика законнарына үзгәрешләр мониторингы нәтижәләре буенча ачыкланган очракта:

муниципаль актка үзгәрешләр керту туринда, муниципаль актның үз көчен югалтуын тану туринда, Яңа муниципаль акт кабул итү туринда тиешле муниципаль актлар проектлары эшләнә;

муниципаль актларны күбрәк юридик көч актлары белән тәңгәлләштерүгә юнәлдерелгән башка чаralар күрелә.

14. Муниципаль актларны үзгәртү ихтияжы тудыручы федераль һәм

республика законнары актларына үзгәрешләр кертелгән очракта, мониторинг федераль яки Республика актын чыгарғаннан соң 60 көн эчендә үткәрелә.

Мониторинг үткәргү үзгәрешләр нигез булып гражданнарның, юридик затларның, шәхси әшқаарларның, дәүләт хакимиияте органнарның, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары депутатларының мөрәжәгатьләре торса, шулай ук прокуратура мәгълүматы, прокурор жавабы актларыннан тыш, мониторинг «Россия Федерациясе прокуратурасы турында» Федераль закон белән билгеләнгән срокларда карала торган каарлардан тыш, 30 көн эчендә гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән очракларда мониторинг үткәру нәтижәләре турында мөрәжәгать итүче затка хәбәр ителә.

Федераль һәм Республика законнары актларының ерак перспективада үз көченә керә торган үзгәрешләре ачыкланган очракта, жирле үзидарә органнарның норма чыгару эшчәнлеге планнарына тиешле төзәтмәләр керту турында тәкъдимнәр кертелә.

III. Мониторинг нәтижәләрен тормышка ашыру

15. Муниципаль акт проектын эшләү һәм мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль акт кабул итү, әлеге нигезләмәнен 14 пунктындагы өченче абзацында күрсәтелгән очрактан тыш, федераль һәм (яисә) Республика законнарның тиешле акты үзгәртелгән мизгелдән ике айдан да соңга калмычка үткәрелә.

16. Мониторинг үткәру өчен жаваплы затлар яртыеллык буенча жирле үзидарә органнары житәкчеләре алдында мониторинг нәтижәләре турында хисап tota (5 июльгә, 5 гыйнварга кадәр).

16.1. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мәгълүмат) карап торырга тиеш:

мониторинг үткәру объекты турында мәгълүмат;

мониторинг үткәру башкаручылары турында мәгълүмат;

мониторинг үткәру чоры турында мәгълүмат;

хокукый җайга салу предметының кыскача характеристикасы, мониторинг үткәру нигезләре.

16.2. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мәгълүмат) карап торырга мөмкин:

хокукый җайга салуның ачыкланган проблемалары турында мәгълүмат;

муниципаль актларга үзгәрешләр керту һәм (яки) яна муниципаль актларны кабул итү, юкка чыгару зарурлыгы турында тәкъдимнәр;

тиешле хокукый мәнәсәбәтләр өлкәсендә хокукый җайга салуны камилләштерүгә юнәлдерелгән мониторинг нәтижәләренә нигезләнгән башка нәтижәләр һәм тәкъдимнәр.

17. Мониторинг нәтижәләре буенча кабат кабул ителгән муниципаль актлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары Регистрына законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда керту өчен жибәрелә.

Әлеге регистрга керту өчен мониторинг нәтижәләре буенча ачыкланган муниципаль актлар жибәрелә, анда тотылмый.

18. Мониторинг нәтижәләре буенча норма чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзер булырга мөмкин.

IV. Жаваплылык

19. Мониторинг үткөрү һәм хокукий иҗат итү эшчәнлеге өчен жаваплы затлар мониторингны оештыру, шулай ук муниципаль актларны жирле үзидарә органнары карамагына караган тиешле хокукий жайга салу өлкәсендә федераль һәм республика законнарына туры китерү өчен шәхси (шул исәптән дисциплинар) жаваплы затлар жаваплы.

20. Тискәре нәтижәләргә, шул исәптән гражданнарга, юридик затларга, жәмғыятыкә һәм дәүләткә зыян китергән мониторинг нәтижәләре буенча гамәлләр (гамәл кылмау) өчен законнар нигезендә жирле үзидарә органнары житәкчеләре жаваплы.